

DOBA MEZIVÁLEČNÁ (1919-1939)

6. Zazobaní Američané

Když se řekne pojem USA, představí si asi každý z nás největší mocnost světa. Musíme říct, že ani v době meziválečné tomu nebylo jinak. Celá Evropa byla u Američanů zadlužena a sama Amerika nebyla válkou vůbec zničena. Je pravdou, že to občas odnesla nějaká ta obchodní loď, že z evropské fronty se mnoho amerických bojovníků nevrátilo, ale samotné americké území boj nepoznalo, protože si na ně Trojspolek netroufl. A navíc, USA byly přece zpočátku neutrální! V duchu doktríny Jamese Monroea tvrdili, že se jich evropské záležitosti netýkají, jen si vzpomeňte, jak Američané oslavovali den D roku 1776! Tento kontinent má všeho dostatek. Amerika se snažila dokázat, že jestliže tady někdo pomoc přece jen potřebovat bude, pak to bude Evropa! A to se v podstatě v První světové válce naplnilo, i když na druhou stranu si američtí politikové moc dobře spočítali, že pokud rychle Němcům nezkrátí křídýlka, bude se jich tahle „evropská“ válka přece jen týkat také. Někaká ta německá ponorka, která se tu a tam objevila v amerických vodách Atlantiku, celou záležitost jenom potvrzovala.

Ale dost války, ta přece skončila a druhá tu zatím ještě není. Američané se zúčastnili versailleských jednání, doporučili vznik Společnosti národů, která by měla dbát na celosvětový mír, a pak se, jak už bývalo jejich zvykem, z evropského pole stáhli. Na Washingtonské konferenci z počátku dvacátých let se jen ukázalo, že Američané mají spíš zájem o jinou zónu, totiž Pacifik. Vždyť právě to bude také de facto hlavní důvod, proč podruhé poruší svou politiku izolace a vstoupí do další světové války. Komu by neřikal nic termín Pearl Harbor?!

USA tedy opět v meziválečné době dokázaly Evropanům, že oni na nikom v závislosti být nepotřebují. Jsou světovou jedničkou na trhu, vždyť kdo by neznal miliardáře, jako byl například Rockefeller, kteří zbohatli na ropných rafinériích?! Kdo by neznal špičkovou automobilku značky FORD? Výrobní odvětví neustále rostou a v duchu starého známého merkantilismu tahle mocnost neustále upřednostňuje vývoz před dovozem.

Na druhé straně ale právě proto, že USA byly jedničkou světového obchodu, musely si projít těžkým předělem dvacátých a třicátých let. Už jste slyšeli o celosvětové hospodářské krizi, ale je znova třeba připomenout, že finanční krize má své hlavní ohnisko právě zde v USA, totiž v New Yorku na onom historickém místě, kde dnes nalezneme už pouze památník. Dne 24. 10. 1929 datujeme krach na newyorské burze. Toho dne došlo k vyvrcholení něčeho, k čemu už se nějakou tu dobu schylovalo – ztráta hodnoty cenných papírů. Právě v této době se dostává k úřadu prezidenta nová politická osobnost- totiž Frankline Dallano Roosewelt. A právě on přichází s plánem, jak celou hospodářskou krizi postupně řešit. Jeho vize byla nazvána termínem NEW DEAL, tedy Nový úděl. Nešlo to samozřejmě ze dne na den, ale díky pozvolným zásahům státu do soukromého sektoru, se situace vylepšovala a ekonomové hovoří o tom, že roku 1937 se podařilo obnovit úroveň finančnictví, která byla srovnatelná s dobou před vypuknutím celé krize.

Druhým významným problémem, se kterým se Američané v době meziválečné potýkali, a musíme doplnit, že se s ním ještě zřetelněji potýkají dnes, je terorismus. Právě v době mezi světovými válkami se zapsala tučným písmem do dějin organizace s názvem KU-KLUX-KLAN, která měla řešit otázku stoprocentního amerikanismu, tedy Ameriky bez barevného obyvatelstva. Vcelku podivná představa ve srovnání s tím, co o historii indiánského kontinentu víme☹.

Ukončeme tu dnešní kapitolku poznámkou, že F. D. Roosewelt původně moc nestál o to, aby se USA opět ponořily do sladké neutrality stejně tak, jak to bylo ve válce předešlé. Dokonce vystoupil už v roce 1937 se svým tzv. „karanténním“ projevem, kde se snažil varovat proti fašismu a poukazoval na to, že Amerika už nesmí dělat mrtvého brouka jako v minulosti. Vždyť západoevropské mocnosti s Hitlerem bojovat nechtěly. Kdo tedy bude bránit celosvětový mír, když se celá Společnost národů dala na přihlouplé očumování (tedy appeasement)? Jenže republikáni Roosewelta přehlasovali a 5. 9. 1939 vyhlásily USA oficiálně neutralitu. Tedy ve stejné době, kdy zuří válka v Polsku a Hitler měl ve svém područí už Čechy a Rakousko. A tak se ptám: nevysvětluje tahle dávná situace z první poloviny XX. století to, co se děje dnes ve Washingtonu v souvislosti s výzvou Bílého domu k vytrvání ve válce v Iráku? Přemýšlejme o tom...